

Julkisten menojen hintaindeksi

2013, 4. vuosineljännes

Valtion menojen hintaindeksi nousi 1,7 ja kuntatalouden 1,6 prosenttia neljännellä neljänneksellä

Valtion menojen hintaindeksi nousi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 1,7 prosenttia vuoden 2013 neljännellä neljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi nousi 1,6 prosenttia ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi 1,9 prosenttia vastaavana aikana.

Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, 4. neljännes 2013

Indeksi (2005=100)	Pisteluku ¹⁾	Muutos-% 2012–2013 ¹⁾	Muutos-% IV/2012–IV/2013 ¹⁾
Valtiontalous	123,4	1,7	1,7
Kuntatalous	126,0	1,5	1,6
– Kunnat	125,6	1,5	1,5
– Kuntayhtymät	127,4	1,8	1,8
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	128,2	1,8	1,9

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa siirtomenojen sekä palkkojen ja muiden henkilöstömenojen kasvusta. Hintaan indeksin nousuun vaikuttivat myös tavaroiden ja palvelujen kallistuminen sekä maksettujen eläkkeiden kasvu. Kuntatalouden menojen hintaindeksin nousuun vaikuttivat etenkin tavaroiden ja palvelujen hintojen nousu sekä henkilöstökustannusten kasvu. Kuntatalouden hintaindeksin nousua hillitsi rahoitusmenojen aleneminen.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2005=100.....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2005=100.....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2005=100.....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2005=100.....	5
Tietojen tarkentuminen.....	6
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2012					2013 ¹⁾				
	2012	I	II	III	IV	2013	I	II	III	IV
0 Yhteensä pl. liikelaitokset	124,2	124,1	124,2	124,1	124,3	126,1	125,5	126,2	126,2	126,4
1 Käyttökustannukset	125,0	124,7	124,9	125,1	125,3	127,2	126,5	127,3	127,4	127,6
11 Henkilöstökustannukset	127,3	127,2	127,3	127,3	127,5	129,7	128,9	129,8	129,9	130,1
111 Palkat ja palkkiot	128,4	128,3	128,4	128,4	128,6	130,7	129,9	130,8	130,9	131,1
112 Sosiaalivakuutusmaksut	123,9	123,8	123,9	123,9	124,1	126,5	125,8	126,7	126,8	126,9
113 Maksetut eläkkeet	117,6	117,6	117,6	117,6	117,6	120,9	120,9	120,9	120,9	120,9
12 Tavaroiden ja palvelujen ostot	124,4	124,0	124,3	124,5	124,8	126,6	126,0	126,7	126,7	127,0
121 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	122,0	121,7	121,7	121,9	122,6	123,9	123,6	123,9	123,7	124,5
122 Palvelujen ostot	124,9	124,5	124,8	125,0	125,3	127,1	126,5	127,2	127,3	127,5
13 Muut käyttökustannukset	122,4	122,1	122,5	122,5	122,7	124,3	123,5	124,4	124,4	124,7
14 Poistot ja arvonalentumiset	110,4	109,2	110,5	111,0	110,9	111,9	111,7	111,9	112,1	112,0
2 Investointimenot	141,0	137,1	144,3	134,9	147,6	145,8	148,8	145,6	145,6	143,3
3 Rahoitusmenot	65,8	77,7	69,1	62,1	54,3	49,2	50,7	49,4	48,4	48,1
4 Liikelaitokset	120,3	120,5	120,3	120,2	120,3	121,6	121,2	121,6	121,6	121,9
Yhteensä ml. liikelaitokset	123,8	123,7	123,9	123,8	124,0	125,7	125,1	125,8	125,8	126,0

1) Ennakollinen

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2012					2013 ¹⁾				
	2012	I	II	III	IV	2013	I	II	III	IV
0 Yhteensä pl. liikelaitokset	124,2	124,1	124,2	124,1	124,3	126,1	125,5	126,2	126,2	126,4
11 Yleishallinto	125,2	125,1	125,2	125,1	125,3	127,2	126,6	127,3	127,3	127,5
12 Sosiaali- ja terveystoimi	125,3	125,0	125,2	125,3	125,5	127,5	126,8	127,6	127,6	127,8
121 Sosiaalitoimi	125,0	124,9	125,0	124,9	125,0	127,0	126,3	127,1	127,1	127,3
122 Terveystoimi	125,5	125,1	125,4	125,5	125,9	127,8	127,2	127,9	127,9	128,2
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	123,7	123,5	123,7	123,7	123,9	125,5	124,8	125,6	125,6	125,9
131 Opetustoimi	123,9	123,7	123,9	124,0	124,1	125,7	125,0	125,8	125,9	126,1
132 Kulttuuritoimi	122,3	122,2	122,4	122,3	122,4	124,1	123,5	124,2	124,2	124,5
14 Muut palvelut	119,3	119,5	119,6	118,9	119,2	120,3	120,0	120,3	120,3	120,4
15 Liiketoiminta	120,9	120,9	121,2	120,5	121,1	122,2	122,0	122,3	122,3	122,4
4 Liikelaitokset	120,3	120,5	120,3	120,2	120,3	121,6	121,2	121,6	121,6	121,9
Yhteensä ml. liikelaitokset	123,8	123,7	123,9	123,8	124,0	125,7	125,1	125,8	125,8	126,0

1) Ennakollinen

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2012					2013 ¹⁾				
	2012	I	II	III	IV	2013	I	II	III	IV
1 Kulutusmenot	123,0	122,0	123,1	123,4	123,7	125,5	124,5	125,7	125,8	126,0
11 Palkat ja muut henkilöstömenot	132,6	130,6	132,9	133,2	133,8	135,0	132,9	135,5	135,6	135,9
111 Palkat ja palkkiot	134,5	132,4	134,8	135,1	135,6	137,5	135,4	138,0	138,2	138,4
112 Sosiaalivakuutusmaksut	126,8	124,8	127,1	127,3	127,9	127,1	125,1	127,6	127,7	128,0
12 Maksetut eläkkeet	117,6	117,6	117,6	117,6	117,6	120,9	120,9	120,9	120,9	120,9
13 Tavarat ja palvelut	116,7	115,9	116,5	117,0	117,4	118,6	118,1	118,6	118,8	119,0
2 Siirtomenot	119,7	119,4	119,7	119,7	119,8	121,7	121,2	121,7	121,8	121,9
21 Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	124,9	124,8	124,9	124,9	125,0	126,9	126,2	127,0	127,0	127,2
22 Siirtomenot elinkeinoelämälle	116,1	115,7	116,2	116,2	116,3	117,4	116,9	117,5	117,4	117,7
23 Siirtomenot kotitalouksille	114,2	113,9	114,2	114,3	114,4	116,3	116,1	116,3	116,3	116,5
24 Siirtomenot yleishyödyll. yhd.	125,1	124,7	125,2	125,3	125,5	127,1	126,2	127,3	127,4	127,6
25 Maksusuudet EU:lle	112,4	112,4	112,4	112,4	112,4	115,2	115,2	115,2	115,2	115,2
26 Siirtomenot ulkomaille	112,4	112,4	112,4	112,4	112,4	115,2	115,2	115,2	115,2	115,2
3 Reaalisijoitukset	128,6	128,3	128,7	128,6	128,9	129,8	130,0	129,4	129,6	130,0
4 Finanssisijoitukset	121,2	120,5	121,3	121,4	121,7	122,9	122,3	123,0	122,9	123,3
5 Muu menot	116,7	115,8	116,7	116,9	117,2	118,4	117,7	118,5	118,4	118,8
SSS YHTEENSÄ	120,9	120,4	121,0	121,1	121,3	123,0	122,4	123,1	123,2	123,4

1) Ennakollinen

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2012					2013 ¹⁾				
	2012	I	II	III	IV	2013	I	II	III	IV
01 Yleinen hallinto	124,1	122,5	124,2	124,6	125,1	126,3	125,0	126,6	126,7	127,0
02 Ulkoasiainministeriö	117,3	116,8	117,4	117,5	117,7	120,2	119,7	120,3	120,3	120,4
03 Sisäministeriö	124,6	123,2	124,9	125,0	125,3	126,6	125,0	127,0	127,1	127,4
031 Poliisi	124,4	123,1	124,7	124,8	124,9	126,5	124,9	126,9	127,1	127,3
032 Rajavartiolaitos	122,8	121,5	123,2	123,2	123,3	124,1	122,4	124,5	124,6	124,9
033 Sisäasiainministeriö - muut	127,2	125,5	127,3	127,8	128,4	129,6	128,2	129,9	130,1	130,4
04 Puolustusministeriö	118,1	116,9	118,2	118,5	118,8	119,8	118,9	120,0	120,1	120,3
05 Valtiovarainministeriö	121,6	121,4	121,6	121,6	121,8	124,0	123,6	124,1	124,2	124,3
06 Opetusministeriö	122,1	121,6	122,2	122,3	122,5	124,0	123,2	124,1	124,2	124,4
061 Yliopistot, korkeakoulut	122,3	121,7	122,3	122,4	122,6	124,1	123,2	124,2	124,3	124,5
062 Opetusministeriö - muut	122,1	121,6	122,1	122,2	122,4	123,9	123,2	124,0	124,1	124,4
07 Maa- ja metsätalousministeriö	118,3	117,4	118,3	118,5	118,9	120,1	119,4	120,2	120,2	120,6
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	131,7	131,1	131,7	131,7	132,2	133,4	133,1	133,1	133,4	133,8
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	118,7	118,1	118,9	118,9	119,0	120,2	119,3	120,3	120,4	120,7
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	115,0	114,7	115,0	115,1	115,2	117,1	116,9	117,1	117,1	117,2
11 Ympäristöministeriö	129,7	127,9	129,9	130,3	130,9	132,4	130,6	132,7	132,9	133,2
SSS YHTEENSÄ	120,9	120,4	121,0	121,1	121,3	123,0	122,4	123,1	123,2	123,4

1) Ennakollinen

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3.

Julkisten menojen hintaindeksien vuosimuutosten tarkentuminen¹⁾

Indeksi ja vuosineljännes		Vuosimuutos (%)		Tarkentuminen (%-yks)
		Julkistus 11.2.2014 (%)	1. Julkistus (%)	
Valtiontalous	I/2013	1,7	1,7	0,0
	II/2013	1,7	1,7	0,0
	III/2013	1,7	1,7	0,0
Kuntatalous	I/2013	1,1	1,1	0,0
	II/2013	1,5	1,5	0,0
	III/2013	1,6	1,6	0,0
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	I/2013	1,4	1,4	0,0
	II/2013	1,9	1,9	0,0
	III/2013	1,9	1,9	0,0

1) Tarkentuminen kuvaa uusimman ja ensimmäisen julkistuksen vuosimuutosprosenttien erotusta prosenttiyksiköissä. Ensimmäinen julkistus viittaa ajankohtaan, jolloin kyseisen tilastonejännneksen ennakkollinen tieto on ensimmäisen kerran julkaistu.

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukosten indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2008 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden indeksin painot ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätösten summien mukaiset. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtäväalueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kahteen erillisindeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2008 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan. Valtion hankintamenoihin vuodelle 2008 on lisätty arvonlisävero.

Kuntatalouden indeksin painona ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa. Kuntatalouden hintaindeksissä tavaroiden ja palvelujen hintaan sisältyy arvonlisävero. Tehtäväluokittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Kokonaisindeksissä sisäisiä vuokra ei ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä. Vuosimuutosten tarkentuminen aikavälillä 2009–2011 on ollut keskimäärin 0,1 prosenttiyksikköä niin valtiontalouden ja kuntatalouden hintaindeksien kuin peruspalvelujen hintaindeksinkin (KUPHI) kohdalla.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Lisätietoja

Matias Kempainen 09 1734 3564

Anne Piistari 09 1734 3487

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-4505 (pdf)